

Civilutskottets betänkande 2023/24:CU13

Bostadspolitik

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden, bl.a. med hänvisning till pågående arbete. Motionsyrkandena handlar om åtgärder för fler bostäder, energieffektivisering av bostäder samt styrning och uppföljning av kommunernas klimatanpassningsarbete.

I betänkandet finns fem reservationer (S, V, C, MP).

Behandlade förslag

Cirka 150 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2023/24.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	5
Åtgärder för fler bostäder	5
Energieffektivisering av bostäder	12
Styrning och uppföljning av kommunernas klimatanpassningsarbete	15
Motioner som bereds förenklat	19
Reservationer	20
1. Åtgärder för fler bostäder, punkt 1 (S)	20
2. Åtgärder för fler bostäder, punkt 1 (C)	21
3. Åtgärder för fler bostäder, punkt 1 (MP)	22
4. Åtgärder för fler bostäder, punkt 1 – motiveringen (V)	22
5. Styrning och uppföljning av kommunernas klimatanpassningsarbete, punkt 3 (MP)	23
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	24
Motioner från allmänna motionstiden 2023/24	24
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet	38

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Åtgärder för fler bostäder

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:996 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 24,

2023/24:1082 av Niklas Sigvardsson m.fl. (S) yrkande 1,

2023/24:2478 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 1 och

2023/24:2637 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkande 15.

Reservation 1 (S)

Reservation 2 (C)

Reservation 3 (MP)

Reservation 4 (V) – motiveringen

2. Energieffektivisering av bostäder

Riksdagen avslår motion

2023/24:1322 av Jamal El-Haj (S) yrkandena 1–3.

3. Styrning och uppföljning av kommunernas klimat- anpassningsarbete

Riksdagen avslår motion

2023/24:903 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 14 och 15.

Reservation 5 (MP)

4. Motioner som bereds förenklat

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 29 februari 2024

På civilutskottets vägnar

Mikael Eskilandersson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Mikael Eskilandersson (SD), Jennie Nilsson (S), David Josefsson (M), Roger Hedlund (SD), Laila Naraghi (S), Lars Beckman (M), Denis Begic (S), Martin Westmont (SD), Anna-Belle Strömberg (S), Larry Söder (KD), Alireza Akhondi (C), Björn Tidland (SD), Katarina Luhr (MP), Jakob Olofsgård (L), Jennie Wernäng (M), Adrian Magnusson (S) och Andrea Andersson Tay (V).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet ca 150 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2023/24 i olika bostadspolitiska frågor. Motionsyrkandena handlar bl.a. om åtgärder för fler bostäder, energieffektivisering av bostäder och klimatanpassning av bebyggd miljö. Av dessa behandlas ca 140 motionsyrkanden i förenklad ordning eftersom de tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden.

Förslagen i motionerna finns i bilaga 1. De motionsyrkanden som bereds förenklat finns i bilaga 2.

Utskottets överväganden

Åtgärder för fler bostäder

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om åtgärder för fler bostäder. Utskottet hänvisar till vidtagna åtgärder och pågående arbete. Jämför reservation 1 (S), 2 (C) och 3 (MP) samt motivreservation 4 (V).

Motionerna

I kommittémotion 2023/24:2637 av Jennie Nilsson m.fl. (S) begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör samla byggbranschen, parterna och politikerna i en bostadskommission vars uppgift ska vara att gemensamt lägga fram förslag som möter utmaningarna på bostadsmarknaden såväl på kort som på lång sikt (yrkande 15).

I kommittémotion 2023/24:2478 av Alireza Akhondi m.fl. (C) begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör tillsätta en kommission vars uppgift ska vara att ta fram förslag som kan åtgärda de strukturproblem som genomsyrar bostads- och fastighetsmarknaderna (yrkande 1).

I partimotion 2023/24:996 av Per Bolund m.fl. (MP) begärs ett tillkännagivande om att regeringen ska tillsätta en kriskommission med snabbspår för att utreda, föreslå och genomföra konkreta åtgärder för byggsektorn (yrkande 24).

I motion 2023/24:1082 av Niklas Sigvardsson m.fl. (S) anför motionärerna att den kraftiga inbromsningen av bostadsbyggandet har drabbat byggandet av småhus särskilt hårt. Motionärerna menar att de allmännyttiga bostadsbolagen skulle kunna bidra till ett ökat byggande av småhus genom att, utöver byggandet av hyresrätter, även bygga småhus och radhus för uthyrning. Motionärerna föreslår därför att regeringen överväger att införa åtgärder för allmännyttig småhusbyggnation.

Boverkets analys av utvecklingen på bygg- och bostadsmarknaden med byggprognos

Boverket har i uppdrag att analysera utvecklingen på bygg- och bostadsmarknaden och ta fram prognoser för bostadsbyggandet. Boverkets analys bygger på uppgifter från olika källor, bl.a. ur den egna statistiken och från Statistiska centralbyrån (SCB). Boverkets senaste prognos publicerades i oktober 2023. Enligt byggprognosen föll antalet påbörjade bostäder mycket kraftigt under 2023. Boverket bedömer att det under året påbörjades ca 27 000 bostäder, varav 25 000 genom nybyggnation och 2 000 genom ombyggnation.

Det är en minskning med ca 55 procent jämfört med 2022. Byggtakten väntas falla ytterligare under 2024 så att antalet påbörjade bostäder blir ca 19 500. Antalet färdigställda bostäder nådde en topp 2023, då drygt 60 000 bostäder färdigställdes. Därefter minskade byggtakten snabbt och fortsätter att minska, och antalet påbörjade bostäder beräknas till knappt 40 000 år 2024 och ca 25 000 år 2025. Av de bostäder som färdigställdes 2023 beräknas ca 30 000 vara hyresrätter, 18 000 bostadsrätter och 11 500 småhus.

Boverket bedömer att byggtakten ökar försiktigt under 2025. Ökningen kommer dock gå långsamt på grund av att räntor och byggkostnader väntas ligga kvar på betydligt högre nivåer framöver. Detta innebär enligt Boverket att byggtakten under de kommande åren kommer att bli lägre än det beräknade byggbehovet. Enligt Boverkets senaste byggbehovsprognos behöver det tillkomma över 67 000 bostäder per år fram till 2030 för att svara mot den förväntade befolkningstillväxten och för att möta behovet i regioner som snabbt expanderar i spåren av nyindustrialiseringen.

Enligt Boverkets analys beror det kraftiga fallet i bostadsbyggandet bl.a. på en försvagad köpkraft hos hushållen, höga räntor, ökade bygg- och förvaltningskostnader samt svårigheter med finansiering av nyproduktion. Försäljningen av nya bostäder har minskat kraftigt på grund av en vikande efterfrågan från hushållen. Försäljningstakten har varit mycket låg alltsedan halvårsskiftet 2022, och under tolv månadersperioden från oktober 2022 till september 2023 såldes 78 procent färre nya bostadsrätter än motsvarande period två år tidigare. Antalet bokade bostadsrätter har samtidigt fallit med drygt 90 procent. Försäljningen av nya styckebyggda småhus var under samma period ca 60 procent lägre än under motsvarande period för två år sedan, enligt statistik från Trä- och möbelfabrikerna.

Tillgång till finansiering för nyproduktion av flerbostadshus har också försämrats. Det kraftigt minskade antalet bokningar av bostadsrätter försvårar möjligheten för bostadsutvecklare att få lån under byggtiden eftersom långgivarna kräver att det finns en viss andel förhandsbokningar i projektet. Inom den privata hyressektorn finns det även osäkerheter kring värderingar och tillgång till finansiering, vilket gör att bostadsbolagen avvaktar med att binda upp kapital i nyproduktion. Dessutom har byggkostnaderna ökat kraftigt de senaste åren till följd av pandemin och kriget i Ukraina. Sedan början av 2021 har SCB:s byggkostnadsindex för flerbostadshus stigit med ca 30 procent.

Boverkets bostadsmarknadsenkät 2023

Boverkets bostadsmarknadsenkät är en årlig nationell undersökning som riktar sig till landets 290 kommuner. Svaren i enkäten består av kommunernas bedömningar i olika frågor och speglar därmed bostadsmarknaden i hela landet. Under 2023 besvarade 289 kommuner enkäten. Av 2023 års enkät framgår att läget på bostadsmarknaden fortsatt är ansträngt, framför allt i storstadsregionerna där de flesta kommuner bedömer att det råder underskott på bostadsmarknaden som helhet. Däremot minskar antalet kommuner som

uppger att de har ett underskott av bostäder jämfört med 2022. Av bostadsenkäten framgår att 180 kommuner anser att det råder underskott på den lokala bostadsmarknaden. Det är en minskning med 24 kommuner sedan 2022. Totalt 97 kommuner har angett att bostadsmarknaden är i balans, vilket är en ökning med 31 kommuner jämfört med 2022. Det är främst kommuner utanför storstadsregionerna som bedömer att bostadsmarknaden är i balans. Endast 12 kommuner uppger att det råder överskott på bostadsmarknaden i kommunen som helhet. Historiskt sett ligger antalet kommuner som uppger ett underskott på bostäder fortfarande på höga nivåer, samtidigt som antalet som bedömer att bostadsmarknaden är i balans eller att det finns ett överskott av bostäder ligger på låga nivåer. I 2023 års enkät har de kommuner som uppgett att de har ett underskott av bostäder fått besvara en fråga om vilken typ av bostäder det råder underskott på. De flesta har svarat att det finns ett underskott på stora bostäder, därefter följer underskott på små bostäder och därefter underskott på bostäder med rimliga boendekostnader. I likhet med tidigare år visar enkäten att det är svårt för vissa grupper att tillgodose sitt bostadsbehov. Det är framför allt grupper som är nya på bostadsmarknaden, t.ex. unga, studenter och nyanlända samt personer med funktionsnedsättning, men även äldre personer som vill eller behöver byta bostad. Resurssvaga personer såsom pensionärer och unga vuxna, har särskilt svårt att efterfråga nyproducerade bostäder.

Länsstyrelsernas regionala bostadsmarknadsanalyser 2023

Boverket ska enligt förordning (2011:1160) om regionala bostadsmarknadsanalyser och kommunernas bostadsförsörjningsansvar stödja länsstyrelserna i deras uppdrag att ta fram regionala analyser av bostadsmarknaden samt göra en sammanfattning och analys av resultaten av dessa. Länsstyrelsernas regionala bostadsmarknadsanalyser ger en bild av utvecklingen på de regionala bostadsmarknaderna och visar på skillnader såväl som likheter mellan och inom länen. I 2023 års regionala bostadsmarknadsanalyser rapporterar länsstyrelserna bl.a. att bostadsbyggandet bromsat in kraftigt till följd av det försämrade ekonomiska läget som undergräver hushållens köpkraft och driver upp produktionskostnaderna. De senaste årens många byggstarter medför visserligen att färdigställandet fortfarande har legat på en hög nivå men antalet påbörjade bostäder har fallit. Den kraftiga inbromsningen i bostadsbyggandet har slagit särskilt hårt mot regioner där behovet av nya bostäder är stort till följd av att arbetsmarknaden växer. Det handlar framförallt om län med stora industrietableringar som Norrbotten och Västerbotten men också andra län som t.ex. Blekinge där såväl näringslivet som försvarsindustrin har stora rekryteringsbehov. Även huvudstadsregionen riskerar enligt analysen att tappa fart som tillväxtmotor, och problematiken för de grupper som står längre från bostadsmarknaden kan förstärkas.

Budgetpropositionen för 2024

I budgetpropositionen för 2024 för utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik anför regeringen bl.a. följande när det gäller regeringens inriktning på bostadspolitiken:

Fler ska kunna förverkliga sina boendedrömmar och människor ska kunna flytta dit arbeten finns. Det behöver byggas fler bostäder över hela landet, och det är viktigt att det finns ett utbud av olika typer av upplåtelseformer och bostäder som passar i olika skeden av livet. Människors behov och efterfrågan ska vara styrande för hur bostadsbeståndet utvecklas. Fler bostäder behövs för att underlätta för ungdomar att få sin första bostad och för att bidra till flyttkedjor samt lokal och regional utveckling.

Det är viktigt att fler ska få möjlighet att äga sitt boende. Ett ökat eget ägande innebär att fler känner ett ansvar för sitt boende och sin boendemiljö. Ett ökat eget ägande och en blandning av upplåtelseformer är viktiga faktorer för att få till stånd en positiv utveckling i bostadsområden som präglas av utanförskap. Regeringen har tillsatt en utredning med uppdrag att föreslå en utvidgning av systemet med ägarlägenheter och en ny modell för hyrköp av bostäder (dir. 2023:62).

Sverige befinner sig i ett besvärligt ekonomiskt läge där takten på byggandet avtar till följd av omvärldsfaktorer som hög inflation och hög ränta, vilket också kraftigt försämrat förutsättningarna för bostadsbyggandet. Boverket prognostiserar att antalet färdigställda bostäder minskar markant år 2024 och de kommande åren. [...]

För att dessutom öka bostadsutbudet på kort sikt behöver det bli enklare att nyttja det befintliga bostadsbeståndet. En utredning har tillsatts i syfte att bl.a. främja ett bättre utnyttjande av det befintliga bostadsbeståndet (dir. 2023:92). Regeringen avser att återkomma med reformer på detta område. Samtidigt är det centralt att åtgärda de strukturella hinder som präglar bygg- och bostadsmarknaden för att successivt bygga i kapp det underliggande underskottet av bostäder.

Regeringen avser att genomföra åtgärder för att förenkla reglerna på bostadsmarknaden så att byggandet kan öka och mer byggbar mark ska kunna tillgängliggöras. Det bidrar till att förbättra bostadsmarknadens funktions sätt, vilket är viktigt för att svensk tillväxt ska öka. Det ska även genomföras reformer som ger incitament till ökat byggande. Genom långsiktigt goda och förutsägbara villkor kan viljan att investera i, samt äga och förvalta bostäder, öka. En utredning har tillsatts med uppdrag att bl.a. se över systemet med presumtionshyror (dir. 2023:92).

Villkoren för att bo, verka och leva i hela Sverige ska förbättras. Krångliga regelverk och bristande tillgång till byggbar mark hämmar bostadsmarknaden. Regeringen avser därför att genomföra omfattande regelförenklingar och tillgängliggöra mer byggbar mark, särskilt i attraktiva områden. Regeringen lägger stor vikt vid ett fungerande system för fysisk planering och tillståndsgivning där allmänintresset för bostadsbyggande tillvaratas. Tillståndprocesserna behöver kortas, bli effektivare och mer förutsebara. Regeringen arbetar därför med att åtgärda de strukturella hindren för bostadsbyggande. Planprocesserna ska förkortas och reglerna i bl.a. plan- och bygglagen (2010:900) samt miljöbalken ska förenklas betydligt. Dessutom ska ett analysarbete när det gäller strandskyddet påbörjas.

För att öka bostadsbyggandet föreslår regeringen stöd till kommunerna för att planlägga mer byggbar mark, särskilt för småhus. För att stimulera till höjd planberedskap föreslår regeringen en bonus för nya planer för

småhus till kommunerna. Regeringen föreslår även stöd för omvandlingar från t.ex. kontor till bostäder.

En väl fungerande bostadsmarknad i hela landet med tillgång till bostäder i varierande upplåtelseformer är en viktig förutsättning för människors trygghet och livskvalitet och för en konkurrenskraftig ekonomi och tillväxt. För att underlätta de stora företagsetableringar och expansioner som sker i norra Sverige avser regeringen att utarbeta en strategi för nyindustrialiseringen och samhällsomvandlingen i Norrbottens och Västerbottens län, i vilken bostadsförsörjning är en viktig del. Åtgärder för samhällsplanering, bostäder och byggande ska utformas för att möta utmaningar i så väl storstäder, mindre städer och tätorter som landsbygder. [...]

Planeringsstimulanser för ökat småhusbyggande och omvandlingsåtgärder

I enlighet med vad regeringen aviserade i budgetpropositionen för 2024 fattade regeringen i december 2023 beslut om förordningen (2023:903) om stöd till kommuner för detaljplaner som möjliggör småhusbebyggelse och omvandling av lokaler till bostäder. Den temporära planeringsstimulansen avser att möta nedgången i bostadsbyggandet, liksom behovet av en god planberedskap hos kommunerna. Syftet är att bättre utnyttja det befintliga bostadsbeståndet genom att omvandla lokaler till bostäder samt att möta efterfrågan på bostäder i form av småhus. Stödet kan sökas av kommuner som antar detaljplaner som möjliggör omvandling av lokaler till bostäder eller som tillgängliggör mark för småhusbebyggelse. Med småhus avses i förordningen en- eller tvåbostadshus som är friliggande eller sammanbyggt till par-, rad- eller kedjehus. Alla slags lokaler omfattas av stödet för omvandling till bostäder. Stöd kan fås oavsett upplåtelseform av bostaden och markägarförhållanden påverkar inte rätten till stöd. Alla kommuner som antar detaljplaner efter den 31 december 2023 kan ansöka om stöd, oavsett när planerna påbörjades. Stödet kan sökas hos Boverket fr.o.m. den 2 april 2024 och fram till den 1 oktober 2026. Under 2024 omfattar planeringsstimulanserna 60 miljoner kronor för möjliggörande av småhusbebyggelse och 20 miljoner kronor för omvandling av lokaler till bostäder. Boverket kommer att göra en årlig uppföljning av hur stöden har fördelats och hur många av de antagna detaljplanerna som vunnit laga kraft.

Pågående arbete

Nya utredningar

I juni 2023 gav regeringen en särskild utredare i uppdrag att föreslå hur reglerna om privatpersoners uthyrning av bostäder kan ändras för att underlätta andrahandsuthyrning. Syftet är att främja ett bättre utnyttjande av det befintliga bostadsbeståndet. Utredaren ska också se över reglerna om ändring av presumtionshyror. Syftet är att säkerställa ett välfungerande system för presumtionshyror som ger bättre förutsättningar för nyproduktion av hyresbostäder (dir. 2023:92). Vidare gav regeringen i maj 2023 en särskild

utredare i uppdrag att överväga en utvidgning av systemet med ägarlägenheter och införandet av en lagreglerad modell för hyrköp av bostäder (dir. 2023:62). Syftet är att göra det möjligt för fler människor att äga sitt boende och att öka mångfalden av boendeformer i Sverige.

Underlag för ökat småhusbyggande

Regeringen gav i september 2023 Boverket i uppdrag att samla in och sammanställa ett underlag som beskriver det svenska småhusbeståndet samt förutsättningarna för att bygga småhus i Sverige (LI2023/03156). Underlaget ska bl.a. innehålla

- en beskrivning av småhusbeståndet med uppgift om geografisk fördelning och upplåtelseform
- en redovisning av den del av småhusbeståndet som saknar folkbokförd befolkning, dess tekniska standard och geografiska fördelning
- en redovisning av var det finns byggbar mark för småhus och en bedömning av småhusbyggandets ekonomiska lönsamhet efter relevanta lönsamhetsmått, och av redovisningen ska även antagandet om bygg- och markkostnader respektive markpriser för befintliga småhus framgå
- en beskrivning av småhusbyggandet under det senaste decenniet med uppgift om geografisk fördelning, fördelning mellan olika typer av småhus, andelen serieproducerade hus samt vilka företag som stått för byggandet
- en redovisning av i vilken utsträckning kommuner upplåter tomter för småhusbyggande och på vilka villkor.

Vidare ska en uppdatering göras av relevanta delar av de redovisningar och bedömningar som Boverket gjorde inom sitt uppdrag Förutsättningar för ökat småhusbyggande i storstadsregionerna (Boverkets rapporter 2014:24 och 2015:24).

Uppdraget ska redovisas senast den 20 februari 2024.

Uppdrag att föreslå lättnader när det gäller byggkraven för studentbostäder

I mars 2023 gav regeringen Boverket i uppdrag att utreda möjligheterna att minska kostnaderna vid byggandet av studentbostäder och möjliggöra ett ökat och mer differentierat utbud av sådana bostäder genom att föreslå ändringar av byggreglerna för studentbostäder där det är motiverat i förhållande till byggkostnaderna och utan att kraven sänks mer än nödvändigt.

Uppdraget ska redovisas senast den 30 april 2024.

Uppdrag att förbättra prognoser och scenarier för byggande

Boverket har, som redovisats ovan, i uppdrag att analysera utvecklingen på bostadsmarknaden och två gånger per år ta fram byggprognoser. I oktober 2023 gav regeringen Boverket i uppdrag att utreda hur myndighetens

byggprognoser och scenarier för byggande kan förbättras (LI2023/03316). Syftet med uppdraget är att förbättra kunskaps- och beslutsunderlag genom att utveckla Boverkets egen byggprognos och egna scenarier samt kartlägga möjligheterna att koordinera olika myndigheters arbete med prognoser och scenarier.

Uppdraget ska redovisas senast den 1 mars 2024.

Uppdrag till länsstyrelserna att kartlägga insatser för ökat bostadsbyggande

I regleringsbrevet för 2024 gav regeringen länsstyrelserna i uppdrag att inom ramen för sina uppgifter i fråga om samhällsplanering och boende, redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i samarbete med kommunerna för att bidra till ett ökat bostadsbyggande där det finns underskott på bostäder. Länsstyrelserna ska också redogöra för hur kommunernas riktlinjer för bostadsförsörjningen kan bidra till att främja ett ökat bostadsbyggande. Vidare ska länsstyrelserna redogöra för om det finns behov av kompetenshöjande insatser för att förbättra eller påskynda kommunernas arbete med att ta fram aktuella riktlinjer som kan möta de behov som finns på bostadsmarknaden i en situation då bostadsbyggandet faller snabbt. Uppdraget ska redovisas i 2025 års bostadsmarknadsanalys enligt 2 § förordningen (2011:1160) om regionala bostadsmarknadsanalyser och kommunernas bostadsförsörjningsansvar.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att läget på bostadsmarknaden är ansträngt och att förutsättningarna för bostadsbyggande försämrats avsevärt det senaste året. En minskad efterfrågan på bostäder tillsammans med ökade bygg- och finansieringskostnader har pressat bostadsbyggandet som nu är nere på mycket låga nivåer. Samtidigt behöver det byggas mer för att behovet av fler bostäder ska tillgodoses. Utskottet kan konstatera att regeringen vidtar åtgärder som syftar till att öka incitamenten för bostadsbyggande. Regeringen har bl.a. tillsatt en utredning för att se över reglerna om ändring av presumtionshyror. Syftet är att utreda om det går att förbättra förutsättningarna för nyproduktion av hyresbostäder så att fler fastighetsägare väljer att investera i nyproduktion av hyresrätter. Vidare har Boverket fått i uppdrag att utreda möjligheterna att minska kostnaderna vid byggandet av studentbostäder för att på både kort och lång sikt öka utbudet av studentbostäder.

Regeringen anför i budgetpropositionen för 2024 att människors behov och efterfrågan ska vara styrande för hur bostadsbeståndet utvecklas. Många människor vill äga sitt boende men har svårt att ta sig in på den ägda bostadsmarknaden. Utskottet välkomnar därför att regeringen vidtar reformer för att möjliggöra för fler att äga sitt boende. Regeringen låter bl.a. utreda en utvidgning av systemet med ägarlägenheter och införandet av en modell för hyrköp av bostäder. Vidare har Boverket fått i uppdrag att ta fram underlag för

ökat småhusbyggande och regeringen har fattat beslut om stimulansåtgärder riktade till kommunerna för att öka utbudet av planerad mark för småhus.

Utskottet vill också understryka att delar av bostadsbehovet kan tillgodoses på andra sätt än genom nyproduktion av bostäder. Det befintliga fastighetsbeståndet kan nyttjas bättre. Det är därför positivt att regeringen vidtar åtgärder för att öka incitamenten för kommuner att anta detaljplaner som möjliggör bostadsbyggande genom omvandling av lokaler till bostäder. Det är också bra att regeringen tillsatt en utredning som ska föreslå hur reglerna om privatpersoners uthyrning av bostäder kan ändras för att underlätta andrahandsuthyrning och på så sätt få till ett bättre nyttjande av det befintliga bostadsbeståndet.

Utskottet ser även positivt på att regeringen gett Boverket i uppdrag att vidareutveckla sina prognoser och analyser av utvecklingen på bostadsmarknaden i syfte att förbättra kunskapsunderlaget. Behovet av prognoser kring bostadsbyggande blir särskilt tydligt i det ekonomiska läge som nu råder och det är angeläget att bostadsbyggandet prognosticeras och följs upp på ett kvalitetssäkert sätt.

Sammanfattningsvis konstaterar utskottet att det pågår ett arbete för att möta utmaningarna på bostadsmarknaden på såväl kort som lång sikt.

Utskottet anser därför att det inte finns skäl för riksdagen att ta ett initiativ med anledning av motionsförslagen. Motionsyrkandena avstyrks därmed.

Energieffektivisering av bostäder

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om energieffektivisering av bostäder. Utskottet hänvisar till pågående arbete.

Motionen

I motion 2023/24:1322 av Jamal El-Haj, tidigare (S) och numera partilös, anför motionären att energieffektiviseringen av bostadsbeståndet är en viktig del av klimat-omställningen. Energieffektiviseringen måste omfatta hela bostadsbeståndet och regeringen bör återkomma med förslag på såväl övergripande åtgärder som riktade åtgärder för hyresrättsbeståndet och åtgärder som möjliggör för privatpersoner att göra nödvändiga investeringar i energieffektivisering av den egna bostaden (yrkandena 1–3).

Bakgrund

Stöd till energieffektivisering av byggnader

Den 1 oktober 2021 infördes ett tidsbegränsat stöd för energieffektivisering och renovering av flerbostadshus (prop. 2020/21:1 utg.omr. 18 anslaget 1:7,

bet. 2020/21:CU1, rskr. 2020/21:CU1). Syftet med stödet var att förbättra energiprestandan i befintliga flerbostadshus genom energieffektiviserande renoveringar. Stödet var sökbart t.o.m. den 31 december 2021, då det avvecklades. Av de ansökningar som bifallits avsåg ca 68 procent hyresrätter, 31 procent bostadsrätter och 0,5 procent kooperativa hyresrätter.

Sedan juli 2023 finns ett bidrag för energieffektivisering av småhus som är el- eller gasuppvärmda. Syftet med stödet är att underlätta en snabb minskning av behovet av el och gas i småhus. Berättigad att söka stödet är den som stadigvarande bor i ett småhus.

Direktivet om byggnaders energiprestanda

Den 15 december 2021 presenterade kommissionen ett förslag till revidering av direktivet om byggnaders energiprestanda. Förslaget är en del av genomförandet av den europeiska gröna given samt följer upp delar av strategin för en renoveringsvåg för Europa. Syftet med förslaget är att förbättra byggnaders energiprestanda och minska utsläppen av växthusgaser från byggnader, med visionen att uppnå nollutsläpp från byggnadsbeståndet till 2050. Förslaget innehåller bl.a. krav på renovering av byggnader, bestämmelser kring solenergi, laddinfrastruktur, energiklassning, energideklARATIONER, gemensamma kontaktpunkter, renoveringspass, smarthetsindikatorer för byggnader samt finansiering och kompetensförsörjning. I december 2023 nådde Europaparlamentet, rådet och kommissionen en preliminär överenskommelse i trepartsförhandlingarna. Överenskommelsen innebär att den genomsnittliga energianvändningen i bostadsbeståndet ska minskas med 16 procent till 2030 och 20–22 procent till 2035. Medlemsländerna får själva välja vilka styrmedel och åtgärder som ska användas för att uppnå nivåerna. För länder som kommit långt i omställningen till fossilfri energianvändning kommer det att vara möjligt att justera procentsatserna för att ta hänsyn till lokala förutsättningar. Förhandlingarna är nu inne i sitt slutskede och direktivförslaget väntas antas under våren 2024.

Informationscentrum för hållbart byggande

Boverket har sedan hösten 2021 ett uppdrag att inrätta och förvalta ett informationscentrum för hållbart byggande med fokus på energi-effektiviserande renovering. Informationscentrumet ska främja en ökad energieffektivisering vid renovering och förvaltning av det befintliga byggnadsbeståndet. Centrumet ska samla in och sprida resultat, information och kunskap från aktörer, forskningsprojekt och demonstrationssatsningar. I arbetet med uppdraget har Boverket tagit fram en digital energiguide för hållbar renovering. Energiguiden publicerades på Boverkets webbplats sommaren 2023. Informationen i energiguiden vänder sig i första hand till småhusägare. Boverket avser att komplettera energiguiden med information riktad till ägare av flerbostadshus under våren 2024.

Energimyndighetens beställarnätverk för energieffektiva flerbostadshus

Energimyndigheten har ett nätverk för energieffektiva flerbostadshus som kallas BeBo (Beställargrupp Bostäder). Nätverket utgörs av fastighetsägare med intresse för att driva energieffektiviseringsarbete, och medlemmarna består av fastighetsägare både från allmännyttan och från den privata sektorn. Huvudinriktningen för nätverksarbetet är att minska beroendet av energi i form av el i flerbostadshus, och därmed minska påverkan på miljön. BeBo-nätverkets aktiviteter ska genom en samlad beställarkompetens leda till att energieffektiva system och produkter kommer ut på marknaden tidigare. Nätverket är ett av Energimyndighetens viktigaste styrmedel för att stimulera energieffektivisering av flerbostadshus och att kraven i EU:s direktiv om byggnaders energiprestanda uppfylls.

Rapporter från Boverket

Boverket presenterade i mars 2023 rapporten Kontrollstation av reglerna för byggnaders energiprestanda (2023:12). I rapporten har Boverket följt upp och utvärderat reglerna för byggnaders energiprestanda. Boverket konstaterar i rapporten att dagens minimikrav på primärenergital vid uppförande av en ny byggnad för samtliga byggnadskategorier, småhus, flerbostadshus och lokaler ligger inom ramen för kraven i direktivet. Direktivet kräver därmed inte en ändring av de nuvarande kravnivåerna i Boverkets byggregler. Boverket bedömer dock att en skärpning av kravet på primärenergital för flerbostadshus skulle vara möjlig. Enligt Boverket bör en sådan skärpning dock samordnas med andra förestående ändringar av energihushållningsreglerna i samband med arbetet med de nya och förenklade byggreglerna samt revideringen av direktivet om byggnaders energiprestanda. Eftersom Boverket fann att de aktuella kraven ligger på en lämplig nivå har Regeringskansliet inte skickat ut rapporten på remiss.

Utskottets ställningstagande

Energieffektivisering av bostadsbeståndet är en viktig del av arbetet för att minska klimatutsläppen. Utskottet kan konstatera att såväl Boverket som Energimyndigheten arbetar med informationsfrämjande insatser för att öka energieffektiviseringen av det befintliga bostadsbeståndet. Boverket har i uppdrag att driva ett informationscentrum för hållbart byggande med fokus på energieffektiviserande renovering. I arbetet med uppdraget har Boverket tagit fram en digital energiguide med information om energieffektiviserande åtgärder som fastighetsägare kan vidta. Även Energimyndighetens arbete med beställarnätverket (BeBo) syftar till att främja energieffektivisering av flerbostadshus i det privata och det allmännyttiga bostadsbeståndet. Samtidigt pågår förhandlingarna om en revidering av EU:s direktiv om byggnaders energiprestanda inom EU. Syftet är att öka energieffektiviseringen i befintliga

byggnader och minska utsläppen från växthusgaser från byggnadsbeståndet. Enligt den preliminära överenskommelse som träffades i december 2023 kommer kraven för energianvändning i byggnader att skärpas. Mot den bakgrunden anser utskottet att det inte finns skäl för riksdagen att ta ett initiativ med anledning av motionsyrkandena. Utskottet avstyrker därmed motionsyrkandena.

Styrning och uppföljning av kommunernas klimatanpassningsarbete

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om styrning och uppföljning av kommunernas klimatanpassningsarbete. Utskottet hänvisar till pågående arbete.

Jämför reservation 5 (MP).

Motionen

I kommittémotion 2023/24:903 av Katarina Luhr m.fl. (MP) begärs ett tillkännagivande om att regeringen ska utreda hur styrningen av kommunerna behöver förändras för att fler konkreta klimatanpassningsåtgärder för befintlig bebyggelse ska komma på plats (yrkande 14). I yrkande 15 i samma motion begärs ett tillkännagivande om att införa en nationell uppföljning av kommunernas klimatanpassningsarbete.

Bakgrund

Regeringen presenterade 2018 en nationell strategi för klimatanpassning, (prop. 2017/18:163). Strategin omfattar Sveriges mål med klimatanpassning, vägledande principer för arbetet, organisation och ansvarsfördelning, uppföljning, finansieringsprincip samt kunskapshöjande insatser. Den nationella klimatanpassningsstrategin ska uppdateras vart femte år, och regeringen har aviserat att nästa strategi ska lämnas till riksdagen i mars 2024.

För att stärka arbetet med den nationella klimatanpassningsstrategin fick Boverket i juni 2018 i uppdrag att samordna det nationella klimatanpassningsarbetet för den byggda miljön (M2018/01716/KI). I uppdraget ingår att Boverket ska

- stödja kommunerna i deras arbete med klimatanpassning av den byggda miljön
- identifiera behov av underlag och vägledning för klimatanpassning av ny och befintlig bebyggelse
- bedriva kompetenshöjande insatser på området

- samordna underlag som expertmyndigheter och forskning tillhandahåller om klimateffekter och klimatanpassning av bebyggelse och presentera underlaget på ett användarvänligt sätt
- bedriva främjande och vägledande arbete om de verktyg och processer som är relevanta för klimatanpassning av den byggda miljön
- följa utvecklingen inom området klimatanpassning och analysera vad det innebär för ny och befintlig bebyggelse.

Boverket samordnar och leder arbetet med uppdraget i nära samverkan med Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI), Statens geotekniska institut (SGI), länsstyrelserna, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) samt Sveriges Kommuner och Regioner (SKR).

Från och med 2023 är följande samverkansområden i fokus:

- kunskap (insatser och aktiviteter för kunskapsuppbyggnad)
- stöd (myndighetsstöd till kommuner)
- framtiden (förändringsinriktad verksamhet).

Förordning om myndigheters klimatanpassningsarbete

Regeringen har utfärdat en förordning som styr länsstyrelsernas och ett flertal myndigheters klimatanpassningsarbete. Förordningen trädde i kraft den 1 januari 2019. Enligt förordningen har myndigheterna skyldighet att initiera, stödja och utvärdera arbetet med klimatanpassning. Länsstyrelserna ska inom sitt uppdrag även initiera, stödja och följa upp kommunernas klimatanpassningsarbete.

Riksrevisionens rapport Statens insatser för klimatanpassning av den byggda miljön

Riksrevisionen har granskat om de statliga insatserna för att stödja kommunernas klimatanpassning av den byggda miljön är effektiva. Granskningen avsåg statens arbete gällande risker kopplade till översvämning, ras, skred och erosion samt regeringens styrning och uppföljning inom området. Resultatet av granskningen redovisas i rapporten Statens insatser för klimatanpassning av den byggda miljön (RiR 2022:29). Riksrevisionens övergripande slutsats är att de statliga insatserna för klimatanpassning bidrar till att kommunerna kan arbeta effektivt med klimatanpassning. Samtidigt bedömde Riksrevisionen att det finns brister i hur insatserna utformats och genomförts. Riksrevisionen konstaterar bl.a. att Boverket dröjt med att ta fram viktiga vägledningar till kommunerna om hur de ska bedöma klimatrisker i översiktsplaner och detaljplaner. Vidare ansåg Riksrevisionen att länsstyrelserna har bristande förutsättningar för att ställa likvärdiga krav på kommunernas detaljplaner eftersom det saknas nationella riktlinjer och vägledning om riskbedömning. Länsstyrelserna har också arbetat olika mycket med att ta fram planeringsunderlag och vägledningar vilket innebär att stödet till kommunerna har varierat mellan länen. Riksrevisionen bedömer därtill att

regeringen brustit i sin styrning eftersom det saknas en samlad nationell uppföljning av kommunernas klimatanpassningsarbete.

Riksrevisionen lämnar följande rekommendationer till regeringen i frågor som rör styrning och uppföljning av kommunernas klimatanpassningsarbete:

- se till att ett uppföljningssystem kommer på plats som kan användas för att bedöma om statliga och kommunala insatser leder till att riskerna för, och effekterna av, översvämning, ras, skred och erosion minskar
- se över möjligheterna att reglera kommunernas rapporteringsskyldighet i detta system - en sådan uppföljning bör göras regelbundet och i god tid inför varje revidering av den nationella strategin för klimatanpassning
- utreda om, och i så fall hur, styrningen av kommunerna behöver förändras så att fler konkreta klimatanpassningsåtgärder för befintlig bebyggelse kommer till stånd
- ge relevanta expertmyndigheter i uppdrag att ta fram tydliga riktlinjer för vilka krav som länsstyrelserna kan ställa på kommunerna i planprocessen
- se till att det tydliggörs vilka planeringsunderlag som relevanta expertmyndigheter och länsstyrelserna ska ta fram, och vilka underlag som kommunerna själva ska ta fram
- ge lämplig myndighet i uppdrag att följa upp om problemen med gamla detaljplaner som kan medföra nybyggnation i riskområden minskar, för att kunna bedöma om styrningsåtgärd behövs.

Riksrevisionen rekommenderar också att Boverket vidareutvecklar sin tillsynsvägledning för naturolyckor så att det ger tydligare vägledning om vilka krav som länsstyrelserna ska ställa på kommunerna.

Regeringens skrivelse med anledning av Riksrevisionens rapport om statens insatser för klimatanpassning av den byggda miljön

I skrivelse 2022/23:111 redovisar regeringen sin bedömning av Riksrevisionens iakttagelser och rekommendationer i rapporten Statens insatser för klimatanpassning av den byggda miljön (RiR 2022:29). Regeringen anför att de iakttagelser som Riksrevisionen gör och de rekommendationer som lämnas är relevanta för den fortsatta utvecklingen av klimatanpassningsarbetet av den bebyggda miljön. Rapporten utgör enligt regeringen ett värdefullt underlag i arbetet med att revidera den nationella strategin för klimatanpassning, och regeringen avser att beakta Riksrevisionens rekommendationer vid utformningen av den nya strategin. När det gäller rekommendationen att utreda om, och i så fall hur, styrningen av kommunerna bör förändras så att fler konkreta klimatanpassningsåtgärder för befintlig bebyggelse kommer till stånd anger regeringen att den avser att se över behovet av att förbättra de statliga insatserna och befintliga regelverk.

Regeringen instämmer i Riksrevisionens iakttagelse av att det saknas en samlad nationell uppföljning av kommunernas klimatanpassningsarbete men framhåller också att ett arbete har påbörjats med att etablera ett system för att

följa upp det nationella arbetet med klimatanpassning. Bland annat gav regeringen i regleringsbrevet för 2019 och 2020 SMHI i uppdrag att lämna ett förslag om ett uppföljningssystem för det nationella arbetet med klimatanpassning. SMHI:s redovisning av uppdraget innehöll bl.a. ett förslag till uppföljning baserat på indikatorer. SMHI fick därefter ett följduppdrag att arbeta vidare med indikatorerna och på försök samla in data. Regeringen avsatte i SMHI:s regleringsbrev för 2021 och 2022 medel för myndighetens fortsatta arbete med indikatorer för ett uppföljningssystem. SMHI:s förslag bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Inom ramen för arbetet med att utveckla ett nationellt uppföljningssystem för klimatanpassning hanteras även frågan om huruvida kommunernas klimatanpassningsarbete bör följas upp nationellt.

I betänkande 2023/24:CU2 (rskr. 2023/24:14) föreslog utskottet att riksdagen skulle lägga regeringens skrivelse till handlingarna och avslå en motion som väckts i ärendet.

Riksdagen följde utskottets förslag.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att ett flertal åtgärder som handlar om att vägleda och stödja kommunernas arbete med att klimatanpassa den bebyggda miljön har vidtagits under de senaste åren. Ett exempel är Boverkets uppdrag att samordna det nationella klimatanpassningsarbetet för den byggda miljön. Samordningsuppdraget är ett komplement till länsstyrelsernas uppgift att stödja kommunerna och syftar till att skapa förutsättningar för länsstyrelserna att ställa likvärdiga krav på kommunerna och därmed bidra till en effektiv klimatanpassning av den byggda miljön. Riksrevisionens granskning av de statliga insatserna för att stödja kommunernas klimatanpassning av den byggda miljön visar också att insatserna bidrar till att kommunerna kan arbeta effektivt med klimatanpassning. Samtidigt har, som nämnts ovan, Riksrevisionen påtalat brister i hur insatserna har utformats och genomförts. Enligt utskottet är det därför viktigt att det nationella arbetet med att stödja kommunernas arbete med klimatanpassning fortsätter. I sin skrivelse med anledning av Riksrevisionens rapport har regeringen anfört att det pågår ett arbete med att förbättra de statliga insatserna och befintliga regelverk samt att ett nationellt uppföljningssystem för det nationella arbetet med klimatanpassning är under framtagande. Regeringen anför vidare att Riksrevisionens rekommendationer om styrning och uppföljning av kommunernas klimatanpassningsarbete kommer att beaktas vid utformningen av den nya klimatanpassningsstrategin.

Mot bakgrund av det anförda anser utskottet att det inte finns skäl för ett tillkännagivande från riksdagens sida. Motionsyrkandena avstyrks därmed.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som beretts i förenklad ordning.

Utskottets ställningstagande

De motionsyrkanden som finns upptagna i bilaga 2 rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet har behandlat tidigare under valperioden, se betänkande 2022/23:CU10. Utskottet avstyrker därför dessa motionsyrkanden. Tidigare ståndpunkter framgår av det nämnda betänkandet.

Reservationer

1. Åtgärder för fler bostäder, punkt 1 (S)

av Jennie Nilsson (S), Laila Naraghi (S), Denis Begic (S), Anna-Belle Strömberg (S) och Adrian Magnusson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2637 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkande 15,

bifaller delvis motionerna

2023/24:996 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 24 och

2023/24:2478 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 1 och

avslår motion

2023/24:1082 av Niklas Sigvardsson m.fl. (S) yrkande 1.

Ställningstagande

Bostadsbyggandet befinner sig i en allvarlig kris. Kraftigt stigande finansieringskostnader tillsammans med en vikande efterfrågan hos hushållen har lett till en tvärnit för bostadsbyggandet. Det vi ser nu är den största nedgången i bostadsbyggande sedan 90-talskrisen. Om vi inte agerar kan nedgången i bostadsbyggandet få långtgående konsekvenser för hela samhällsutvecklingen. Det kan fördjupa lågkonjunkturen och försämra Sveriges tillväxtutsikter. Ett minskat bostadsbyggande innebär givetvis också att den rådande bostadsbristen förvärras. Vi anser att det allvarliga läget kräver ett gemensamt politiskt ansvarstagande. Sverige har vid flertalet tidigare kriser visat att det är möjligt att ta ett gemensamt ansvar i svåra situationer. Både 90-talskrisen och de blocköverskridande bostadspolitiska samtalen under 2016 är goda exempel på det. Vi är beredda att medverka i ett arbete som syftar till att klargöra vilka akuta åtgärder som är nödvändiga att vidta och som kan få en bred uppslutning i riksdagen. Vi vill därför att regeringen tillsätter en bostadskommission med representanter från byggbranschen, parterna och politiker, som i första hand ska ha till uppgift att hantera den akuta krisen på bostadsmarknaden men som även ska arbeta fram långsiktiga förutsättningar för ett högt och stabilt bostadsbyggande över tid.

Det vi nu anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

2. Åtgärder för fler bostäder, punkt 1 (C)

av Alireza Akhondi (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2478 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 1,
bifaller delvis motionerna

2023/24:996 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 24 och
2023/24:2637 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkande 15 och
avslår motion

2023/24:1082 av Niklas Sigvardsson m.fl. (S) yrkande 1.

Ställningstagande

Bostadsmarknaden befinner sig i ett allvarligt läge. Bostadsbyggande har fallit kraftigt till följd av den stigande inflationen och den svaga ekonomiska utvecklingen. Detta har skapat stora problem för fastighetsbolagen, som är högt belånade och ytterst känsliga för snabba förändringar av kostnadsläget. Det har länge varit tydligt att Sverige behöver genomgripande bostadspolitiska reformer. Den samhällsekonomiska utvecklingen understryker med all önskvärd tydlighet reformbehovet. Sedan 2006 har över 60 offentliga utredningar som berör svensk bostadspolitik lämnat sina betänkanden. I princip är varenda centimeter av detta politikområde utrett både på längden och på tvären. Det är hög tid för politiken att agera och ta ansvar för utvecklingen. Det är dags att ta ett helhetsgrepp om bostadspolitiken och börja genomföra reformer. I ett första skede behöver vi ta oss igenom den kris som råder här och nu. Detta måste dock göras på ett sätt som innebär att grunden kan läggas för ansvarsfulla och långsiktiga reformer. Vi vill att regeringen tillsätter en kommission med uppdrag att presentera förslag som kan åtgärda de strukturproblem som genomsyrar bostads- och fastighetsmarknaderna. Anslaget bör vara brett och syftet med arbetet bör vara dels att förbättra bostads- och fastighetsmarknadernas funktionssätt, dels att öka byggtakten.

Det jag nu anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännager för regeringen.

3. Åtgärder för fler bostäder, punkt 1 (MP)

av Katarina Luhr (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:996 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 24,
bifaller delvis motionerna

2023/24:2478 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 1 och

2023/24:2637 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkande 15 och
avslår motion

2023/24:1082 av Niklas Sigvardsson m.fl. (S) yrkande 1.

Ställningstagande

Det råder kris på den svenska bostadsmarknaden. Bostadsbyggandet har fallit kraftigt i hela Sverige och siffror från Statistiska centralbyrån talar för att bostadsbyggandet är nere på den lägsta nivån på tio år. Enligt Boverkets prognoser behöver Sverige bygga drygt 67 000 bostäder varje år fram till år 2030 för att möta behovet av nya bostäder. Prognosen för bostadsbyggande de kommande åren matchar tyvärr inte den siffran. Det innebär att bostadsbristen kommer att förvärras i takt med att bostadsskulden byggs upp och att kommuner som redan har en stor bostadsbrist kommer att drabbas särskilt hårt. Det är mycket angeläget att vi nu vidtar åtgärder för att snabbt få igång ett hållbart och långsiktigt bostadsbyggande. Vi vill därför att regeringen tillsätter en kriskommission med uppgift att snabbt utreda, föreslå och genomföra konkreta åtgärder för att få igång bostadsbyggandet.

Det jag nu anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkänna för regeringen.

4. Åtgärder för fler bostäder, punkt 1 – motiveringen (V)

av Andrea Andersson Tay (V).

Ställningstagande

Det är dags att politiken tar ansvar och skapar förutsättningar för en långsiktig och hållbar bostadspolitik. I dag byggs det för lite, för sakta och för dyrt och det råder bostadsbrist i en majoritet av landets kommuner. Störst är bristen på billiga hyresrätter. Vi behöver bygga bort bostadsbristen, framför allt genom att bygga hyresrätter med rimliga hyror som vanliga löntagare har råd med. För att kunna göra det krävs en aktiv statlig bostadspolitik. Jag vill öka den

statliga finansieringen av bostadsbyggande med särskilt fokus på byggande av hyresrätter med rimliga hyror. Jag är däremot inte beredd att ställa mig bakom de nu aktuella motionsförslagen. Därmed avstyrker jag samtliga motionsyrkanden.

5. Styrning och uppföljning av kommunernas klimatanpassningsarbete, punkt 3 (MP)

av Katarina Luhr (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2023/24:903 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkandena 14 och 15.

Ställningstagande

I takt med att klimatet förändras kommer den bebyggda miljön att utsättas för allt större påfrestningar. Kraftiga skyfall kan leda till översvämning, ras och skred och längre perioder av torka och värmeböljor innebär ökad risk för bränder. På sikt kan även stigande havsnivåer innebära risker för kustnära bebyggelse. För att möta de utmaningar som klimatförändringarna innebär måste arbetet med att klimatanpassa den fysiska miljön intensifieras. Kommunerna är nyckelaktörer i klimatanpassningsarbetet och alla kommuner behöver arbeta med klimatanpassning av den fysiska miljön för att skydda människors liv och hälsa och viktig infrastruktur samt för att motverka skador på bebyggd miljö. För att kommunerna ska kunna bedriva ett effektivt arbete med klimatanpassning måste dock den statliga styrningen och uppföljningen förbättras. Det behövs bättre vägledning och stöd från statliga myndigheter, och länsstyrelserna måste ställa tydligare krav på kommunernas klimatanpassningsarbete. Kommunernas arbete måste också följas upp och utvärderas på nationell nivå. Riksrevisionen har i sin rapport om statens insatser för klimatanpassning av den byggda miljön (RIR 2022:29) påpekat ett antal brister vad gäller den statliga styrningen och uppföljningen av kommunernas klimatanpassningsarbete. I rapporten lämnas ett flertal rekommendationer om hur detta kan förbättras. Det är viktigt att regeringen hör samman Riksrevisionens rekommendationer och beaktar dem i arbetet med den nya nationella klimatanpassningsstrategin.

Det jag nu anfört bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2023/24

2023/24:297 av Lina Nordquist (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fri vardag för människor med behov av elrullstol och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:405 av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hur en säkrare närvaro för polis, annan blåljuspersonal och ordningsvakter kan tillses genom stadsplanering i bostadsområden och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kartlägga otrygga områden och identifiera behoven av trygghetsskapande åtgärder och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell handlingsplan för trygga bostadsområden och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om huruvida en metod i likhet med CPTED kan implementeras från nationell nivå för användning i stadsbyggnadsprocessen lokalt och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en bostads- och infrastrukturberedning och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att prioritera möjliggörande av eget boende i villa och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett nationellt typgodkänt småhus och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det där studentbostäder behövs bör göras markanvisningar för studentbostäder och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kommuner där det finns universitet eller högskolor tillsammans med lärosätena bör planera för tillräckligt med studentbostäder och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förändra K3-redovisningsreglerna så att bostadsbyggande på svaga bostadsmarknader inte hindras i onödan och tillkännager detta för regeringen.

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör arbeta för att skapa fler företagsbostäder så att fler personer med spetskompetens kan anställas på orter där bostadsbrist råder och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillgodose behovet av flexibla företagsbostäder genom delningsbostäder och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:438 av Andrea Andersson Tay m.fl. (V):

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på reglering som ställer högre krav på att byggsektorn använder hållbara material, inklusive krav på återbrukade och återvunna material, och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på regelverk och styrmedel som främjar byggnation i biobaserade material och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:655 av Kadir Kasirga (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna till ett statligt och kommunalt ansvarstagande för att förbättra våldsutsatta kvinnors situation på bostadsmarknaden och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:664 av Serkan Köse (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en nationell strategi för att bekämpa bostadssegregation och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka och stödja lokala initiativ och organisationer som arbetar för att minska bostadssegregation och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av forskning om bostadssegregation och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:686 av Katarina Luhr m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bygga bort bostadsbristen för studenter och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:772 av Larry Söder (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om incitament för företag, kommuner och organisationer som aktivt främjar och praktiserar återbruk i byggsektorn, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2023/24:901 av Katarina Luhr m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett nationellt mål för att öka andelen byggmaterial som återbrukas eller återanvänds från rivning, renovering och nybyggnation och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda effekterna av ekonomiska och andra nationella styrmedel, inklusive en översyn av skattesystemet, för att undersöka vilka styrmedel som skulle leda till en högre grad av återanvändning av byggmaterial vid byggnation och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda om producenter och återförsäljare kan underlätta återbruk genom bredare producentansvar, liksom hur återförsäljare kan öka utbudet av återbrukade produkter, och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda krav och nya system för byggmaterialhandlare för att återta oanvänt byggmaterial som blivit över vid byggprojekt och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om certifierade demotörer för ombyggnation, renovering eller rivning och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder för att motverka svinn som uppstår på grund av kvalitetsbrister vid nybyggnation och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förtydliga den juridiska ansvarsfördelningen omkring garantifrågan för återanvända byggmaterial och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skyndsamt utreda hur återbrukade material ska certifieras och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur digitalisering kan användas som ett effektivt verktyg för att underlätta och påskynda den cirkulära omställningen och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tillgång till statistik över avfallsfraktioner vid bygg- och rivningsprojekt och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett nationellt mål för att minimera skadliga kemikalier vid nybyggnation och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att implementera styrmedel och stödsystem för att fasa ut skadliga kemikalier i byggmaterial och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Boverket ska ta en ledande roll i arbetet med att sprida information och vägleda

- myndigheter och berörda aktörer om omställning till en cirkulär ekonomi i byggsektorn och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att när stöd ges till bostadsbyggande ska det premiera påbyggnad och ombyggnation av befintliga byggnader och tillkännager detta för regeringen.
 35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda statliga lån för renovering av övergivna hus eller renovering av hus i områden med lågt fastighetsvärde och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:903 av Katarina Luhr m.fl. (MP):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tydliggöra ansvarsförhållanden när det gäller genomförandet av förebyggande klimatanpassningsåtgärder men även för uppkomna skador och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge kommuner i uppdrag att kartlägga klimatrelaterade risker, inkluderat värmeöar som kan utgöra hälsorisker för kommuninvånare vid värmebölja, och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska utreda hur styrningen av kommunerna behöver förändras för att fler konkreta klimatanpassningsåtgärder för befintlig bebyggelse ska komma på plats och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en nationell uppföljning av kommunernas klimatanpassningsarbete och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:996 av Per Bolund m.fl. (MP):

20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av blandad bebyggelse och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell handlingsplan för bostadsförsörjningen och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en kriskommission med snabbspår för att utreda, föreslå och genomföra konkreta åtgärder för byggsektorn och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att gå vidare med förslagen i SOU 2022:14 Sänk tröskeln till en god bostad och utreda vilka åtgärder som ska genomföras och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning för att undersöka hur staten kan stötta överlåtelse och

renovering av hus som varit övergivna under en längre tid, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

104. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge alla kommuner i uppdrag att kartlägga sina klimatrelaterade risker, inklusive riskerna med värmebölja, och tillkännager detta för regeringen.
105. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge alla kommuner i uppdrag att ta fram en åtgärdsplan för att klimatanpassa kommunen och därmed hantera sina klimatrelaterade risker, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2023/24:1082 av Niklas Sigvardsson m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att införa åtgärder som ökar allmännyttig småhusbyggnation, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett statligt investeringsstöd för bostäder och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1262 av Anders Ådahl (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en modell för låga trösklar till bostadsmarknaden och med jämförbara förutsättningar för olika upplåtelseformer och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1322 av Jamal El-Haj (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att åtgärder för ökad energieffektivisering av bostadsbeståndet behöver komma på plats och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reglering behöver kombineras med åtgärder för att säkerställa att privatpersoner har möjlighet att göra nödvändiga investeringar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att energieffektivisering av hyresbeståndet bör komma till stånd samtidigt som hyresnivåerna kan hållas nere och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1470 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av hur behövlig och obebyggd mark kan utnyttjas bättre och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1474 av Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av hur behövlig och obebyggd mark kan utnyttjas bättre och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda småhusrörelsen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över en modern egnahemsrörelse och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1511 av Heléne Björklund (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att studera förutsättningarna för att subventionera byggnation av hyreslägenheter i mindre storlek och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1576 av Jamal El-Haj m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det behöver byggas fler hyresrätter för unga och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återinföra det statliga investeringsstödet och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1610 av Helena Lindahl och Daniel Bäckström (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reformera allbolagen och dess tillämpning så att lagstiftningen inte försvårar bostadsbyggande på mindre orter för kommunala bostadsbolag och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1678 av Alexandra Völker och Azadeh Rojhan (båda S):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förtydliga kommuners skyldigheter och säkerställa möjligheten att ge förtur till bostad för våldsutsatta och deras barn och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1724 av Aida Birinxhiku (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att säkerställa att våldsutsatta kvinnor ges förtur till allmännyttiga bostäder i alla kommuner och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa lättnader i inkomstkraven för att beviljas lägenhet för våldsutsatta kvinnor och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att ta bort kravet om att vara skuldfri för att beviljas lägenhet för våldsutsatta kvinnor och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att säkerställa bostadsutbyten över kommungränserna för våldsutsatta kvinnor och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa en nationell bostadskö för våldsutsatta kvinnor och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för ytterligare reformer för att förbättra bostadssituationen för våldsutsatta kvinnor och barn och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1726 av Erik Ezelius m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur det säkerställs att alla våldsutsatta och deras barn garanteras stöd till en stadigvarande bostad och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1844 av Lars Mejern Larsson och Mikael Dahlqvist (båda S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett återinfört investeringsstöd och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av lagstiftningen kring allmännyttiga bolag och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1897 av Yasmine Bladelius (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en social bostadspolitik och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1901 av Åsa Karlsson och Björn Wiechel (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över formerna för hur staten ska kunna bidra med fler aktiva åtgärder inom bostadspolitiken och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1910 av Magnus Manhammar (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bilda ett statligt fastighetsbolag och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1913 av Magnus Manhammar (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att studera förutsättningarna för att underlätta för våldsutsatta kvinnor och barn att snabbt få en bostad och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1932 av Amalia Rud Pedersen och Adrian Magnusson (båda S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en bred översyn av boendesituationen för studenter och se över lämpliga åtgärder i motionens anda och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att återinföra investeringsstödet och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta ett statligt fastighetsbolag och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1982 av Magnus Manhammar (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undersöka möjligheterna att införa ett nytt investeringsstöd vid byggnation av hyresbostäder och bostäder för studenter och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2016 av Sanna Backeskog och Kristoffer Lindberg (båda S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta krafttag mot social dumpning och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsätta med utredningen för att motverka social dumpning och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2021 av Isak From och Malin Larsson (båda S):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av fler bostäder i den gröna industriella omställningens spår och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2049 av Linus Sköld m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta lånefinansieringen av bostadsbyggande i de delar av landet där marknadsvärdena i bostadsbeståndet är låga, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga ett tydligt riktat investeringsstöd för klimatsmarta lägenheter på landsbygden och i mindre samhällen och tillkännager detta för regeringen.

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att inrätta ett upprustningsstöd för egnahem i glesbygden och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2319 av Malcolm Momodou Jallow m.fl. (V):

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lagen (2010:879) om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag bör ändras så att begreppet ”affärsmässiga principer” utgår och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett förfarande där det krävs tillstånd från länsstyrelsen vid försäljning av bostäder ägda av kommunala bolag bör återinföras och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt bör utreda hur man kan säkerställa ett långsiktigt förbud mot utförsäljningar inom allmännyttiga bostadsbolag och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör vara obligatoriskt för alla kommuner att ha minst ett allmännyttigt bostadsbolag, eller om behovet kan uppfyllas genom regional samverkan, och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den generösa undantagsklausulen, 5 § lagen (2010:879) om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag, bör tas bort och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kommunerna bör åläggas att tydligare redogöra för vilka ändamål värdeöverföringen har gått till, detta för att säkerställa att den är korrekt genomförd, och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en regel bör införas i lagen (2010:879) om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag som säkerställer att olovliga värdeöverföringar från allmännyttiga bostadsbolag återbetalas till det kommunala bostadsbolaget och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla kommuner ska vara skyldiga att i egen regi, eller genom regional samverkan, tillhandahålla en bostadsförmedling som genom transparenta regler förmedlar hyresbostäderna, såväl privata som allmännyttiga, i en kommun och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett förtydligande bör infogas i 8 § lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar om att den absoluta majoriteten av bostäderna som förmedlas ska göra det genom turordning efter kötid och tillkännager detta för regeringen.

30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett krav bör införas på privata fastighetsägare att fördela 80 procent av sitt lediga bostadsbestånd, såväl lediga som nybyggda lägenheter, till en kommunal eller regional bostadsförmedling och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med lagförslag som innebär att hyresvärdar, privata såväl som allmännyttiga, inte ska kunna ställa orimligt höga inkomstkrav som exkluderar stora grupper av människor vid uthyrning av bostäder och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2320 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta fram en nationell strategi för att säkerställa allas rätt till en bostad till en överkomlig kostnad och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör införa en ny bostadsförsörjningslag, som omfattar både stat och kommun, i enlighet med Vänsterpartiets förslag och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta fram en nationell handlingsplan för bostadsförsörjningen en gång per mandatperiod, som även bör innehålla en redovisning av hur bostadsmarknaden under den senaste mandatperioden fungerat avseende vilka bostadsbehov som inte tillgodoses samt vilka åtgärder som planeras för att åtgärda dem, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över hur ett statligt byggbolag med uppgift att bygga främst billiga hyresrätter kan upprättas och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda hur återbruket av byggmaterial kan öka och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att nedskrivningsreglerna bör förändras så att fler hyresbostäder byggs i landsbygdskommuner och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2362 av Sanne Lennström m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att återinföra investeringsstödet och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2413 av Mauricio Rojas m.fl. (L):

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att riva misslyckade bostadsområden och bygga upp nya attraktiva områden med blandade upplåtelseformer och trygghetsfokus och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2453 av Rickard Nordin m.fl. (C):

96. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att öka återbruk och återvinning av byggmaterial och tillkännager detta för regeringen.
99. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att taktytor bör betraktas som en strategisk resurs för dagvattenhantering och ekosystemtjänster och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2457 av Muharrem Demirok m.fl. (C):

22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en reformering av nedskrivningsreglerna bör genomföras för bostadsbyggnation på svagare bostadsmarknader och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett investeringsstöd riktat till bostadsbyggande i landsbygdskommuner och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett landsbygdslån och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2478 av Alireza Akhondi m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en kommission bör tillsättas för att lägga fram förslag som kan åtgärda de strukturproblem som genomsyrar bostads- och fastighetsmarknaderna, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hur goda exempel på samhällsbyggnadsområdet kan spridas så att det är möjligt att utarbeta strategier för hur bättre planering kan minska segregationen och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en modern social bostadspolitik och en bostadssocial utredning som bl.a. riktar in sig på att finna lösningar som prövats i olika delar av Sverige och i andra länder, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att åtgärda nedskrivningsreglerna så att det blir möjligt att planera för bostadsbyggande också på svagare marknader och tillkännager detta för regeringen.

24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga ett återinförande av kreditgarantier för småhus och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2484 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om samverkan mellan stat och kommun i brottsförebyggande syfte och tillkännager detta för regeringen.
41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt ska tillsätta en samordnare för att skapa en nationell bostadskö för våldsutsatta och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2491 av Jonny Cato m.fl. (C):

26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i samhällsplaneringen verka för blandade upplåtelseformer och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvärdera behovet av statliga insatser för att underlätta arbetet för verksamheter och projekt som syftar till att minska segregation och utsatthet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kartlägga och motverka trångboddhet och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2499 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna för en nationell bostadskö för våldsutsatta och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2637 av Jennie Nilsson m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bostaden som social rättighet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skillnaderna i boendekostnader mellan dem som hyr och dem som äger behöver minska och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en bostadspolitik där det byggs blandat i hela landet i stället för särlösningar som hotar att ytterligare splittra vårt land, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en ny samlad bostadsförsörjningslag och tillkännager detta för regeringen.

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kommunerna ska kunna åläggas planering och byggande så att invånarna har tillgång till bra och hållbara bostäder och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de kommuner som överlåter bostadsförsörjningsansvaret till grannkommunerna inte ska kunna ta för givet att kunna räkna hem statens stöd för andra satsningar och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att staten tydligare ska ta ledningen och hantera bostadsförsörjningen som den tvärssektoriella fråga den är och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en nationell handlingsplan för bostadsförsörjning och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett statligt fastighetsbolag och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda formerna för att staten ska kunna bidra med fler aktiva åtgärder inom bostadspolitiken och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samla bransch, parter och politiken i en bostadskommission för att på ett konstruktivt sätt gemensamt möta utmaningarna på såväl kort som lång sikt och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bygga bort bostadsbristen och skapa en balans som kan bidra till att lösa trångboddheten och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att åter tillsätta en utredning som kan föreslå åtgärder för att motverka social dumpning och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en nationell bostadskö och andra åtgärder för att hjälpa våldsutsatta barn och vuxna och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2646 av Mikael Damberg m.fl. (S):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning som kan föreslå åtgärder för att motverka social dumpning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2023/24:2661 av Mattias Vepsä m.fl. (S):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en social bostadspolitik ska utvecklas för att bryta segregationen och tillkännager detta för regeringen.

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beakta behovet av fler bostäder för en växande Stockholmsregion och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2669 av Märta Stenevi m.fl. (MP):

39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sprida goda exempel på samverkan mellan fastighetsägare, offentliga aktörer och boende och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2691 av Märta Stenevi m.fl. (MP):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla och utöka det statliga investeringsstödet för hyresrätter med rimliga hyror för både små och större lägenheter och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbjuda hyresvärdar att ställa särskilda krav på potentiella hyresgästers inkomster och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra bostadsförsörjningslagen tvingande så att fler kommuner tar sitt bostadsförsörjningsansvar och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tydliggöra att kommuner ansvarar för att erbjuda ett stadigvarande boende och säkerställa en blandad bebyggelse där varje del av kommunen inrymmer en mångfald av upplåtelseformer, bostadsstorlekar och boendekostnader, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2023/24:2705 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP):

50. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hisstöd och tillkännager detta för regeringen.
52. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behov av att utreda stimulans för att fler kollektivhus och kooperativa hyresrätter ska byggas, t.ex. genom statliga egnahemslån, och tillkännager detta för regeringen.
53. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en person inte ska kunna nekas att hyra en lägenhet med hänvisning till särskilda inkomstkrav och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2**Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet**

Motion	Motionärer	Yrkanden
4. Motioner som bereds förenklat		
2023/24:297	Lina Nordquist (L)	
2023/24:405	Mikael Eskilandersson m.fl. (SD)	1–7 och 10–14
2023/24:438	Andrea Andersson Tay m.fl. (V)	13 och 14
2023/24:655	Kadir Kasirga (S)	
2023/24:664	Serkan Köse (S)	1–3
2023/24:686	Katarina Luhr m.fl. (MP)	1
2023/24:772	Larry Söder (KD)	
2023/24:901	Katarina Luhr m.fl. (MP)	1, 2, 15–25, 33 och 35
2023/24:903	Katarina Luhr m.fl. (MP)	4 och 7
2023/24:996	Per Bolund m.fl. (MP)	20, 21, 26, 27, 104 och 105
2023/24:1082	Niklas Sigvardsson m.fl. (S)	3
2023/24:1262	Anders Ådahl (C)	
2023/24:1470	Markus Wiechel och Alexander Christiansson1 (båda SD)	
2023/24:1474	Markus Wiechel och Alexander Christiansson1–3 (båda SD)	
2023/24:1511	Heléne Björklund (S)	
2023/24:1576	Jamal El-Haj m.fl. (S)	1 och 2
2023/24:1610	Helena Lindahl och Daniel Bäckström (båda C)	
2023/24:1678	Alexandra Völker och Azadeh Rojhan (båda S)2	
2023/24:1724	Aida Birinxhiku (S)	1–6
2023/24:1726	Erik Ezelius m.fl. (S)	
2023/24:1844	Lars Mejern Larsson och Mikael Dahlqvist1 och 2 (båda S)	
2023/24:1897	Yasmine Bladelius (S)	
2023/24:1901	Åsa Karlsson och Björn Wiechel (båda S)	
2023/24:1910	Magnus Manhammar (S)	
2023/24:1913	Magnus Manhammar (S)	

2023/24:1932	Amalia Rud Pedersen och Adrian Magnusson1, 3 och 4 (båda S)	
2023/24:1982	Magnus Manhammar (S)	
2023/24:2016	Sanna Backeskog och Kristoffer Lindberg1 och 2 (båda S)	
2023/24:2021	Isak From och Malin Larsson (båda S)	2
2023/24:2049	Linus Sköld m.fl. (S)	1–3
2023/24:2319	Malcolm Momodou Jallow m.fl. (V)	16, 17, 19, 21–24 och 28–31
2023/24:2320	Nooshi Dadgostar m.fl. (V)	2–4, 7, 11 och 20
2023/24:2362	Sanne Lennström m.fl. (S)	
2023/24:2413	Mauricio Rojas m.fl. (L)	13
2023/24:2453	Rickard Nordin m.fl. (C)	96 och 99
2023/24:2457	Muharrem Demirok m.fl. (C)	22, 24 och 25
2023/24:2478	Alireza Akhondi m.fl. (C)	12, 19, 23 och 24
2023/24:2484	Ulrika Liljeberg m.fl. (C)	6 och 41
2023/24:2491	Jonny Cato m.fl. (C)	26–28
2023/24:2499	Helena Vilhelmsson m.fl. (C)	5
2023/24:2637	Jennie Nilsson m.fl. (S)	1–8, 13, 14, 32, 33 och 35
2023/24:2646	Mikael Damberg m.fl. (S)	9
2023/24:2661	Mattias Vepsä m.fl. (S)	2 och 8
2023/24:2669	Märta Stenevi m.fl. (MP)	39
2023/24:2691	Märta Stenevi m.fl. (MP)	4–7
2023/24:2705	Ulrika Westerlund m.fl. (MP)	50, 52 och 53